

ŽELEZARNA NA DVORU IN POHIŠTVENI SEJEM V LJUBLJANI

Pripravil: Tomaž Zupančič L1.A

Profesor: Valentin Pečaver

Predmet: Nelesni materiali

Datum: november, šolsko leto 2011/12

Kazalo vsebine

Uvod.....	3
Potek dneva.....	4
Železarna na dvoru.....	5
Pohištveni sejem Ambient 2011.....	7
Viri.....	9

Uvod

V sredo, 9.11.2011 smo lesarji 1.a in 1.c odšli na ekskurzijo. Ogledali smo si železarno na Dvoru ter obiskali Ljubljanski pohištveni sejem ambient. O železo-livarni na dvoru sem izvedel mnogo zanimivih stvari, ki jih prej nisem vedel. Na sejmu pa sem se nagledal vseh vrst pohištva in še mnogih drugih stvari.

Potek dneva

Ob 7:20 smo se dobili in prešteli pred novomeškim Planet-tušom. Mislim, Na Dvor smo prišli okoli pol devete ure. Tam nam je profesor Može razložil zgodovino železarne oz. železo-livarne. V stavbi smo si ogledali tudi določene predmete, ki so bili tam izdelani, ter slike iz preteklosti. Dobro smo si ogledali tudi plavž, ter streho delno pokrito s strešno kritino iz železa, kakršno so tam tudi izdelovali. Z avtobusom smo se potem odpeljali malo višje, pomalicali in si nato ogledali še manjši muzej, ki je zapuščina pokojnega igralca Marjana Marinca. V njem so večinoma razstavljeni predmeti, ki so bili narejeni na Dvoru.

Nato smo krenili iz Dvora v Ljubljano. Prispeli smo malo pred deseto uro. Pred vhodom nam je profesor Gorše razdelil karte, da smo lahko vstopili. Potem smo si lahko polni 2 uri ogledovali predmete, izdelke in razne inovacije, ki so bile razstavljene. Na sejmu so bili razstavljeni tudi nekateri izdelki iz Ljubljanske in iz Škofjeloške lesarske šole. Ti izdelki so bili zelo zanimivi in lepi ter na pogled zahtevni za izdelavo. Npr. zelo lepa masivna klubska miza z vzorcem vrtnice ali zemljevida sveta iz furnirja. Videl pa sem tudi nekatere novejši in skoraj čudaške predmete kot so npr. wc školjka na daljinec. Ker sem bil tudi lansko leto na sejmu, pa sem tudi letos opazil, da vse bolj priljubljene postajajo bele kuhinje visoki sijaj, visoka tehnologija in odpiranje predalov in omaric samo na dotik, na električno. Meni, se to zdi že preveč komplicirano, pa tudi cene so še v višavah. Bila je tudi velika ponudba stopnišč, vrat, peči, sedežnih garnitur, postelj, sesalcev in še mnogih drugih stvari. Na spletu sem prebral, da se je skupaj predstavilo 309 podjetij iz 25 držav. Ob 12:20 smo se spet zbrali in odšli nazaj proti Novemu mestu.

...s sejma

plavž na Dvoru

Železarna Dvor

K prepoznavnosti Dvora, je najbolj prispevala železarna, ki je v preteklosti bila zelo uspešna, a danes ne deluje več. Železarna je začela obratovati aprila leta 1716. Že ob otvoritvi naj bi v njej delalo 200 ljudi. Nekaj več kot sto let, je bila to železarna, po letu 1833, ko je bila na višku moči, je postala železo livarna, največja pri nas in na vsem prostoru južno od Alp. Okoli leta 1840 so jo malo tehnološko posodobili in tako je livarna s 781 zaposlenimi postala najbolj dovršen in uspešen industrijski obrat pri nas in pri sosedih. Leta 1822 je na čelo tovarne prišel Ignacij Von Panz, ki je tovarno še povečal in ji dodal zagon. Kasneje je tovarna pripadla knezom Auerspergom, ki so pri nas imeli že veliko drugih posesti ter obratov.

Vodilni delavci so bili predvsem Čehi, Avstrijci in Nemci. Zaposlovali so različne kategorije delavcev in mojstrov ter vodstveni kader (vozniki, rudarji, gozdni delavci, oglarji, livarji, strugarji, ključavničarji, mizarji, tesarji, zidarji, strojniki, plavžarji, kovači...). Plačani so bili vsak drugi teden, glede na kvalifikacijo in zahtevnost dela. Običajen delavnik je trajal od šeste ure zjutraj pa do sedme ure popoldne (ob ponedeljkih in sobotah so končali eno uro prej). Zajtrk so imeli od 7:30-8:00, kosilo pa od 12:00-13:00. Nočnih del in nadur niso dovoljevali. Za samske delavce so imeli stanovanje s tridesetimi ležišči ter dvanajst družinskih hiš. Delavcem je bil vedno na voljo zdravnik, ki je pregledoval tudi njihove družinske člane.

Leta 1874 je bila tudi ustanovljena šola za otroke delavcev (kasneje je bila na voljo tudi drugim otrokom). Imeli so tudi tovarniško trgovino z osnovnimi potrebščinami. Tako so velik del zaslužka delavci zapravili kar v tovarni.

Železovo rudo so kopali na več najdiščih: Stavča vas, Gradenc, Žužemberk, Dobrnič, Soteska, Črmošnjice itd..

Les so pridobivali iz roških gozdov, kjer so tudi kuhali oglje. Z konjsko in volovsko vprego so material vozili do livarne.

Izdelki

Ponujali so širok spekter izdelkov, ki so bili cenjeni po kakovosti in zato so tudi osvajali širša tržišča: Ljubljano, Trst, Benetke, Hrvaška, Češka, Avstrija... . Izdelovali so izdelke iz litega

in kovanega železa: npr. žeblice, okraske, strešno kritino, stroje, izdelke za rabo v industriji, ter določenih panogah(gradbeništvu, stavbarstvu itd.). Iz litega železa so izdelovali likalnike, jedilni pribor, železne ograje, stopnice, mostove, nagrobne križe, štedilnike, vodovodne cevi, dele za parne stroje, razne naprave, osi za vozove, posodo-lonci, ponve in kotlički, možnarji Znano je tudi, da so izdelali 60 topov za srbsko vojsko leta 1805 za boj proti Turkom, ter izdelalo so posteljo za grškega kralja, naj bi pa tudi izdelovali granate, ki so jih tihotapili v tujino.

Uspešnosti tovarne je proti koncu 19.st. sledilo počasno propadanje iz različnih razlogov. Med temi razlogi naj bi bilo: odprtje mnogih drugih železarn v Avstro-Ogrski, ter slabšanje kakovosti rude ter železa na Dvoru itd. . To je potem privedlo do prenehanja obratovanja, leta 1896, kar je bil hud udarec za delavce in njihove družine. Čeprav v nekaterih virih piše, da je prenehala obratovati že leta 1881.

Vsa ta leta so izdelovali železo iz rude imenovane limonit. Ostanek pri proizvodnji železa je žlindra. Na dvoru je cel hribček nastal iz žlindre, vendar se tega ne opazi, ker je zasuto z zemljo in je na njem že infrastruktura. To nam je povedal in razložil profesor Može, ki nas je odpeljal tudi na ogled muzeja Marjana Marinca, kjer so bili razstavljeni izdelki.

Vhod v muzej Marjana Marinca

Plavž

žlindra

Železova ruda- Limonit

Pohištveni sejem AMBIENT 2011

Ta sejem poteka vsako leto, na gospodarskem razstavišču v Ljubljani. To je priložnost za velika in manjša podjetja, obrtnike, ter tudi posameznike z dobrimi idejami, da pokažejo svoje izdelke ter inovacije, jih predstavijo in seveda tržijo. Ogledati smo si ga šli, ker na njem sodelujejo predvsem ljudje iz naše stroke in pohištvo bo nekaj kar bomo najbrž vsi izdelovali. Jaz sem že bil na tem sejmu, lansko leto z očetom. Mislim, da je bilo lansko leto na ogled še več stvari ampak vseeno je bilo dovolj izdelkov, da sem si napasel oči. Na tem sejmu vsak obrtnik dobi kakšno idejo, ki jo uporabi pri svojem izdelku in tako, različni načini izdelave, dodatki ter popolnost, hitro napredujejo in se dopolnjujejo. Kot sem že napisal, sem bolj privrženec masive in rad imam izgled lesa, ter po možnosti še malo bolj starinski videz. Na sejmu so mi bile že lansko leto lepe kuhinje podjetja "Rustika Masiva". Preizkusil sem tudi stol, ki je napolnje z stiropornimi kroglicami in je bistvu bolj kot vreča, ampak ko se usedeš se ti popolnoma prilaga. Dobra zadeva za v dnevno sobo, ampak cena se vrti okoli 130€. Zelo zanimiva so se mi zdela vrata na, ki so bila zelo lepo izrezbarjena, poleg pa je bila stenska ura s podobo Lojzeta Slaka. Izven dvorane je bila zasidrana mala jadrnica, avtodom mislim, da nemškega proizvoda, zraven pa je bil kamion iz Belgije v katerem so bil usnjeni kavči. Potem spet v notranjosti so bile vse vrste postelj, preprog, okna, vrata, kamini, peči, otroške sobe, dnevne sobe... . Videli pa smo tudi, sesalce (tudi robotske), masažne stole, savne, jacuzzije, sadje in zelenjava, prodajali so celo meso, zelišča, razne kreme, čistila...

Na vrhu so bila razstavljenjena umetniška dela, ki so bila zelo drugačna, ter zanimiva. Laik bi rekel, da je kar nekaj, ampak sam nimam mnenja. Najbolj posrečena pa je bila straniščna školjka na daljinec, ki naj bi bila velik hit na japonskem, ampak pri nas znaša cena 700€.

Sejem je trajal od 8.-13. novembra. Mi smo ga obiskali 9. novembra, ter si ga ogledovali 2 uri, kar je bilo čisto dovolj, da smo si ogledali kar nas je zanimalo.

Na naslednji strani je nekaj slik:

Viri

- Spletna stran "ŽELEZARNA NA DVORU"
- Slike sem našel na spletu (google slike)
- Prospekti z sejma
- Moji spomin 😊